

Afdoend onderzoek ecologie Kanaaldijk 63 te Watergang

Afdoend onderzoek ecologie Kanaaldijk 63 te Watergang

Auteur P.J.H. van der Linden
Opdrachtgever Buro Vijn
Projectnummer 11.035
Ingen november 2011
foto omslag De voormalige school

Els & Linde B.V.
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 - 642517
fax: 0344 - 600832
mob: 06 - 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving	6
Waarnemingen	9
Analyse	11
Conclusie en advies	12

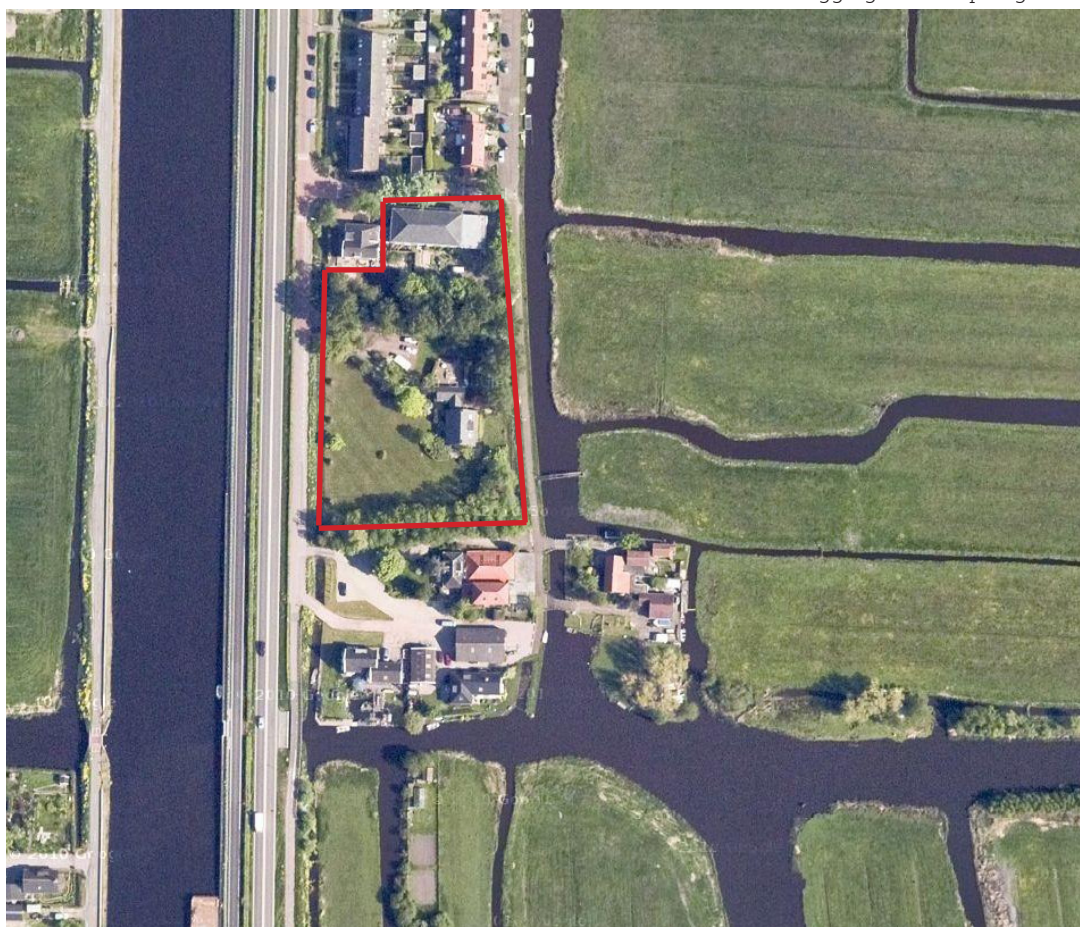
Inleiding

Voor de Kanaaldijk 63 te Watergang wordt een herontwikkeling voorbereid. De opzet is dat er een kleine inbreidingslocatie wordt ontwikkeld. Voor de bouw van de woningen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van deze procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde planten en dieren en de eventuele schade aan deze soorten.

In eerste instantie is voor de locatie een quick scan ecologie uitgevoerd. In een quick scan wordt op basis van een eenmalig veldbezoek en aangevuld met gegevens van derden uit openbare bronnen een beoordeling gemaakt over de kans op aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten van de plannen op deze soorten. In de quick scan voor de kanaaldijk 63 te Watergang is de volgende conclusie getrokken:

“Binnen het plangebied zijn geen beschermde planten aanwezig of te verwachten. In de school is de aanwezigheid van vleermuizen niet uit te sluiten, voor het woonhuis is er een kleine kans op vleermuizen. Voor de vleermuizen is een

Globale ligging van het plangebied.

afdoend onderzoek noodzakelijk. Dat onderzoek moet worden uitgevoerd in het optimale seizoen (voorjaar) en met voldoende inspanning (minimaal drie inventarisatieronden). Verder is een inventarisatie in de nazomer nodig voor het bepalen van eventuele paarterritoria. Bij aanwezigheid van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) kan een inventarisatie in het begin van oktober inzicht geven in de mogelijke aanwezigheid van een winterverblijf. Andere beschermde zoogdieren worden niet verwacht binnen het plangebied. In de bosstrook tussen de school en de woning zullen vogels broeden. Dat betekend dat er niet tijdens de broedtijd kan worden gestart.

Er is een kleine kans op aanwezige beschermde vissen in de sloot. Aangezien voor de Natura 2000 al een mitigatie noodzakelijk is voor geluid, trillingen en licht geeft een inventarisatie van vissen in de sloot geen nadere informatie.

In de sloot zullen algemeen voorkomende amfibieën aanwezig (kunnen) zijn. Beschermde soorten zijn in de ruime omgeving nooit waargenomen. Uitzondering is de rugstreeppad die mogelijk binnen het perceel een overwinteringsplek heeft en in de sloten een potentiële voortplantingsplek treft. Aangezien er vleermuizen geïnventariseerd moeten worden is het inventariseren van de rugstreeppad een zeer geringe extra inspanning en derhalve zonder meerkosten uitvoerbaar. Geadviseerd wordt daarom deze soort te laten inventariseren.”

Op basis van deze conclusie is besloten een afdoend onderzoek te verrichten naar vleermuizen, huismus en rugstreeppad. Het onderzoek naar deze soorten wordt hierna gepresenteerd.

Werkwijze

Het inventariseren van vleermuizen binnen het plangebied bestaat uit verschillende onderdelen. Deze zijn allen gericht op het vinden van de vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Immers alle vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd via de Flora- en Faunawet; alleen voor een groot maatschappelijk belang met dwingende redenen wordt een ontheffing van de bepalingen in de wet gegeven. Vaste verblijfplaatsen zijn ook beschermd als deze tijdelijk niet gebruikt worden. De belangrijkste vaste verblijfplaatsen die in theorie binnen het plangebied aanwezig zijn: winterverblijfplaatsen, zomerkolonies, vliegroutes en paarterritoria. In voorkomende gevallen kunnen – voor de soort essentiële – jachtgebieden eveneens als een vaste verblijfplaats gelden.

Voor het zoeken naar de zomerkolonies van vleermuizen, is de periode van mei tot half juli de optimale onderzoektijd. Voor de (kraam) kolonies is het noodzakelijk minimaal driemaal, met een interval van drie weken, te inventariseren. Vleermuizen gebruiken verschillende verblijfplaatsen naast elkaar, terwijl de verblijfplaatsen niet continue gebruikt worden. De inventarisatiedagen voor de te slopen bebouwing staat in de tabel. De inventarisaties zijn telkens ongeveer een uur zonsondergang gestart en gestopt op het moment dat er geen goed zicht meer was op uitvliegende dieren. Aangezien er slechts een zeer gering aantal dieren aanwezig waren op het terrein en deze duidelijk niet uit het gebouw kwamen is afgezien van een onderzoek naar het zwermgedrag van vleermuizen.

De vaste vliegroutes zijn als twee afzonderlijke typen te verdelen; enerzijds de routes die hoog frequent gebruikt worden tussen de kolonie en de jachtgebieden en anderzijds de vliegroutes naar de winterverblijven. Het onderzoek naar de vliegroutes tussen kolonieplek en jachtgebied zijn gelijktijdig met de inventarisaties van de kolonies uitgevoerd. Er zijn tijdens de inventarisaties geen aanwijzingen gevonden dat de bebouwingen onderdeel uitmaken van een vaste vliegroute of een essentieel onderdeel vormt van het jachtgebied voor vleermuizen.

Verschillende soorten bezetten in de nazomer een paarterritorium. Deze kunnen onderzocht worden in de periode eind augustus tot eind september. In die periode start tevens de migratie naar de winterverblijven.

Voor de herkenning van de vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector. De batdetector vertaalt de onhoorbare (ultrasone) geluidspulsen die vleermuizen gebruiken tijdens het vliegen en het jagen op insecten naar voor de mens hoorbare geluiden. Met deze hoorbare geluiden is een geoefend oor in staat om een spectrum aan soorten te determineren.

De huismus is het eenvoudigste in de maanden mei en juni te inventariseren. De mannetjes zingen dan in de avondschemering zitten op de nok of in de dakgoot van het gebouw waarin het broedpaar zit. De inventarisatie van de huismus is eenvoudig te combineren met de inventarisatie van de vleermuizen door juist tijdens de start van de vleermuisinventarisatie tevens de waarneming van zingende huismussen te noteren.

De rugstreeppad is te inventariseren door in het voorjaar tijdens een warme zwoele avond te letten op de koorzang van deze padden. De koorzang is tot op grote afstand hoorbaar. Daarnaast worden de rugstreeppadden gezocht tussen het struweel en in de sloten. Waarnemingen van de rugstreeppad in de nazomer kan duiden op de aanwezigheid van een winterverblijf in de omgeving.

De omstandigheden tijdens de inventarisaties waren gunstig. De weergegevens tijdens de onderzoeksdagen (bron: KNMI) staan in de tabel.

	6 mei	13 juni	9 juli	29 sept
Temperatuur				
Max.	23,1	20,4	20,7	25,3
Min.	5,8	12,7	12,0	13,8
Neerslag	0	1,7	0,6	0
Wind	2	4	4	2

Weergegevens tijdens de onderzoeksdagen (bron: KNMI, weerstation Schiphol) in 2011.

Beschrijving

Het plangebied is een onderdeel van de brede lintbebouwing van het dorp Wattergang, en is als een inbreidingslocatie te beschouwen. De locatie ligt aan de zuidrand van het dorp. Op het gebied staat momenteel een voormalige school en één woning. De plannen zijn om deze gebouwen te slopen en 19 woningen te ontwikkelen. Het grootste deel van het plangebied is als tuin in gebruik. Aan de westzijde ligt de provinciale weg naar Purmerend en het Noord-Hollandskanaal.

Aan de overzijde van de weg en het kanaal ligt het Ilperveld en achter de woningen het Varkensland. Deze beide gebieden zijn aangewezen als Natura 2000 gebied. De afstand van het plangebied tot het Varkensland is 6 meter (de breedte van het pad achter de woningen) en tot het Ilperveld is 70 meter (weg en kanaal).

Het Natura 2000 gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' is aangewezen voor natuurtype die in veenweidegebieden worden aangetroffen. Binnen het plangebied kan de aanwezigheid van een verblijfplaats van de meervleermuis (*Myotis dasycneme*) verwacht worden; de meervleermuis is immers een gebouwbewonende soort. Voor waterpartijen is de aanwezigheid van beschermde vissen niet op voorhand uit te sluiten. Voor de analyse van de effecten wordt verwezen naar het eerder uitgevoerde onderzoek (Van der Linden 2011).

Waarnemingen

Alle inventarisaties in het voorjaar zijn gestart om ongeveer een uur voor zons-
ondergang. De inventarisatie is gestopt rond middernacht. De inventarisatie
van de vleermuizen in de nazomer is minder afhankelijk van de schemering –
de roepende mannetjes zijn namelijk gedurende de hele nacht aanwezig nabij
de verblijfplaats. In het voorjaar is – vanwege de noodzakelijke inventarisatie
van de huismuis (*Passer domesticus*) en de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) zowel
tijdens de schemering (als vleermuizen nog niet actief zijn), als aan het eind
van de vleermuisinventarisatie specifiek gezocht naar rugstreeppadden en de
huismus. In september is met een zaklantaarn in het struweel gezocht naar
rugstreeppadden.

6 mei 2011

De eerste inventarisatie van vleermuizen uitgevoerd in Watergang. Resultaat
ongeveer 10 gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*), nog onduidelijk
of de dieren uit een van de gebouwen kwamen. De dieren vlogen aan de noord-
zijde van de voormalige school en achter de woningen ten noorden van de
school. Ten zuiden is geen enkele vleermuis gehoord. Tijdens de wandeling naar
de bus aan het eind van de inventarisatie zijn elders op de Dorpsstraat gewone
dwergvleermuis en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) gehoord.

Er zijn geen huismussen gehoord of gezien binnen of nabij het plangebied. Op grote afstand is de koorzang van de rugstreeppad gehoord (het geluid kan tot enkele kilometers ver klinken).

13 juni 2011

Uit een van de woningen even noordelijk van de school zijn enkele gewone dwergvleermuizen uitgevlogen. De vaste verblijfplaats zit dus niet in de school of in de woning die binnen het plangebied staat. Er is geen huismus of rugstreeppad waargenomen.

9 juli 2011

Op één laat op de avond overvliegende gewone dwergvleermuis geen enkele vleermuis gehoord of gezien. Kennelijk zijn de dieren verhuisd naar een andere verblijfplaats. Er is geen rugstreeppad waargenomen. Noordelijk van het plangebied zijn wel vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en de huismus gehoord en gezien.

29 september 2011

Er zijn geen vleermuizen gehoord ter hoogte van het plangebied. Noordelijker in Watergang zijn verschillende laatvliegers gehoord. Opvallend is dat er geen enkele ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) is gehoord. Een week eerder is in een brede strook langs de kast van het Markermeer namelijk volop activiteit van ruige dwergvleermuis waargenomen tijdens een NOZOS-inventarisatie (mond. med.). Er zijn bij het plangebied geen rugstreeppadden gezien.

Analyse

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Aan de noordrand – naast de voormalige school – jagen we wat gewone dwergvleermuizen. Deze dieren hebben een verblijfplaats in een van de woningen ten noorden van het plangebied. Er zijn geen rugstreeppadden of huismussen binnen het plangebied aanwezig.

Opvallend is dat in september weinig vleermuizen en geen ruige dwergvleermuizen zijn gehoord. Vorig jaar is onderzoek gedaan ter hoogte van De Dollard waar hetzelfde is geconstateerd. In het weekend van 23-25 september 2011 zijn zeer veel ruige dwergvleermuizen gehoord langs de dijk van het Markermeer en in een strook in het binnenland. Kennelijk trekkende de ruige dwergvleermuizen tijdens de seizoenstrek nauwelijks het binnenland in en is er een bundeling langs het Markermeer.

Er zijn geen rugstreeppadden gehoord of waargenomen binnen het plangebied. Bekend is dat de rugstreeppad snel een geschikt gebied kan exploreren. Het is daarom van belang om alert te zijn tijdens de bouwrijpfase op rugstreeppadden die een plek zoeken voor de winter. De maand september en oktober is hiervoor van belang. Eventueel kan aan de oostzijde van het plangebied gedurende deze maanden een doek gespannen worden om de padden tegen te houden; het doek moet ingegraven worden en minimaal 10 cm boven het maaiveld uitsteken.

Conclusie en advies

Voor de Kanaaldijk 63 te Watergang wordt een herontwikkeling voorbereid. De opzet is dat er een kleine inbreidingslocatie wordt ontwikkeld. Voor de bouw van de woningen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van deze procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde planten en dieren en de eventuele schade aan deze soorten.

In de uitgevoerde quick scan is geadviseerd een afdoend onderzoek naar vleermuizen, huismus en rugstreeppad uit te voeren. Dat onderzoek is in 2011 uitgevoerd. Voor dat onderzoek is het protocol van de Gegevensautoriteit Natuur gehanteerd.

Geconstateerd is dat er binnen het plangebied geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Ook zijn er geen andere beschermde soorten aangetroffen. Er is daarom geen ontheffing van de Flora en Faunawet of een verklaring van geen bedenkingen nodig.

Er is een kleine kans op rugstreeppadden als het gebied bouwrijp wordt gemaakt. Geadviseerd wordt hier alert op te zijn en zo nodig, in overleg met een ecoloog, de geschikte maatregelen te nemen.

Literatuur

- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill (2010) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.
- Hoozeboom, D. (2011) Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Noord-Holland, werkatlas. Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- Linden, P.J.H. van der (2011) Quick scan ecologie Watergang, Kanaaldijk 63. Els & Linde B.V. Ingen.

- **Internet**
waarneming.nl
zoogdieratlas.nl